

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 458/2010-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti R., a. s., K., zastúpenej advokátom JUDr. D. B., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 46 ods. 2 a čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sž 2/2010 zo 17. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti R., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2010 doručená sťažnosť spoločnosti R., a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 46 ods. 2 a čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sž 2/2010 zo 17. marca 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Sťažovateľ je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva.

Počnúc 7.4.2008 prebiehal v poisťovni R. a.s. dohľad na mieste, ktorý sa začal na základe poverenia Ing. M. B. CSc. č. ODO-3548/2008 z 14.3.2008. ... Výkonom dohľadu nad poisťovňou - žalobcom bola poverená aj Mgr. E. P.

Sťažovateľ v súlade s ust. § 7 zákona o dohľade (zák. č. 747/2004 Z.z. ďalej v texte len „zákon o dohľade“) podal voči osobe Mgr. E. P. námietku zaujatosti. Dôvodom podanej námietky zaujatosti bola skutočnosť, že namietaná osoba Mgr. E. P. nebola vo vzťahu k sťažovateľovi nezávislá a nezaujatá a teda ani dohľad vykonávaný u sťažovateľa touto osobou nie je nezaujatý a nestranný, a teda je nezákonný.

Dôvodom pre vznik pochybnosti o nezaujatosti je spôsob, akým namietaný subjekt systematicky, vedome a úmyselne vykonával svoju pôsobnosť voči sťažovateľovi. V týždni od pondelka 19.10.2009 do piatka 23.10.2009 kontaktovalo sťažovateľa viacero klientov poisťovne R. z rôznych častí Slovenskej republiky so znepokojením a so žiadosťou o informáciu, čo sa deje s ich poistením, či má poisťovňa nejaké problémy a pod.. Príčinou znepokojenia bol list dvoch úradníkov P. K. a E. P., ktorí písomne oslovili sťažovateľovi neznámy počet jeho klientov so žiadosťou, ktorá zjavne vyvolala ich znepokojenie a neistotu vo vzťahu k sťažovateľovi. ... Ako vyplýva z obsahu doloženého listu, úradníci NBS ním v rozpore s § 2 ods. 5 zák. č. 747/2004 Z. z. o dohľade porušili zákonom uloženú povinnosť mlčanlivosti, ktorá spočíva v prvom rade v tom, že z výkonu dohľadu nebudú sprístupnené informácie o dohľade nad konkrétnou finančnou inštitúciou. Takouto informáciou je aj informácia, že v danej inštitúcii dohľad na mieste prebieha. ... Úradníci NBS vrátane namietanej osoby Mgr. E. P. vyzvedali osobné údaje, osobitne obzvlášť citlivé zdravotné údaje, klientov uvádzali do omylu a vyvolávali pochybnosti o riadnom fungovaní podnikateľskej činnosti poisťovne a touto činnosťou spôsobili u nich znepokojenie, ktorého dôsledkom môže byť neprirodzené, úradníkmi NBS vyvolané rušenie poisťných zmlúv a tým ďalšie hospodárske škody hroziace poisťovni spôsobené prekračovaním zákonov a neodbornou činnosťou úradníkov dohľadu. ...

Sťažovateľ v súlade s ust. § 7 zákona č. 747/2004 Z.z. o dohľade podal voči osobe Mgr. E. P. námietku zaujatosti, ktorou požiadal o vylúčenie Mgr. E. P. z výkonu dohľadu na mieste nad sťažovateľom. Dôvody zaujatosti Mgr. E. P. uviedol sťažovateľ v podanej

námietke zo dňa 26.10.2009, pričom išlo o závažné dôvody, ktoré samostatne, alebo v spojení odôvodnene vyvolávajú pochybnosť o jej nezaujatosti voči dohliadanému subjektu.

O námietke zaujatosti rozhodol jej nadriadený Ing. M. B. CSc, viceguvernér Národnej banky Slovenska, v súlade s ust. § 7 ods. 5 zákona o dohľade, a to rozhodnutím označeným ako „Zamietnutie námietok zaujatosti“ zo dňa 12.11.2009, VG2-15580/2009, ktoré bolo žalobcovi doručené dňa 16.11.2009. ...

Sťažovateľ v zákonom ustanovenej lehote rozhodnutie Ing. M. B., CSc. č. VG2-15580/2009 napadol žalobou proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu na Najvyššom súde Slovenskej republiky zo dňa 7.1.2010. Sťažovateľ sa žalobou domáhal vyslovenia nezákonnosti rozhodnutia Ing. M. B., CSc. č. VG2-15580/2009 a jeho zrušenia. Dôvody nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu sťažovateľ uviedol v tejto žalobe.

Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 17. marca 2010 konanie o sťažovateľovej žalobe zastavil, lebo zistil, že napadnuté rozhodnutie ako individuálny správny akt nebolo vydané v administratívnom konaní a nejde o individuálny správny akt, ktorým by bolo rozhodnuté vo veci samej. Ide o procesné rozhodnutie vydané v rámci výkonu dohľadu žalovaného na mieste podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zák. č. 747/2004 Z. z. Ide o procesné rozhodnutie, ktoré v zmysle §248 písm. a/ O. s. p. súd samostatne nepreskúmava. Zároveň uviedol, že nezákonnosť tohto rozhodnutia - jeho vady bude možné namietať až v konaní o žalobe proti rozhodnutiu žalovaného vo veci samej, čím nedôjde k porušeniu jeho práv na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom ani jeho práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné. ...

Sťažovateľ predložil Najvyššiemu súdu SR žalobu, ktorou sa uchádzal o ochranu svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy SR pred výkonom dohľadu zaujatým subjektom Národnej banky Slovenska.

... Najvyšší súd SR namiesto toho, aby poskytol ochranu týmto právam sťažovateľa podliehajúcim ochrane podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR sa uspokojil s povrchným, formálnym, konštatovaním, že sťažovateľ síce namietol porušenie svojho základného práva, ale ustanovenie § 248 písm. a) OSP bráni súdu poskytnúť ochranu právu uplatnenému sťažovateľom. ...

S účelom práva na prístup k súdu je zlučiteľný iba taký postup súdu, pri ktorom súd skutočne preskúma namietnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy z hľadiska dodržania

uplatneného základného práva. V okolnostiach prípadu Najvyšší súd SR nesplnil povinnosť orgánu súdnej moci implikovanú v základnom práve na prístup k súdu. Namiesto toho nadradil formálnu ochranu ústavnosti nad materiálnu ochranu, čím spôsobil, že sťažovateľovi sa v okolnostiach prípadu nedostalo takej právnej ochrany, akú mu priznala ústava. Tým Najvyšší súd SR porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy SR. ...»

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ 2/2010 zo 17. marca 2010 došlo k porušeniu označených článkov ústavy, namietané uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 a čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ 2/2010 zo 17. marca 2010.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ 2/2010 zo 17. marca 2010, ktorým konanie o žalobe sťažovateľky zastavil, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 201/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 100/04, IV. ÚS 42/06). Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť podanú sťažovateľkou považovať za zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol

náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces chráneného čl. 46 ods. 1 ústavy je právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu).

Porušenie práva na súd, resp. prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by v prípade sťažovateľky prichádzalo do úvahy vtedy, ak by podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom (ďalej len „OSP“) neboli zo strany najvyššieho súdu rešpektované spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. Inými slovami, ak by najvyšší súd tieto všeobecné podmienky prístupu k súdu vykladal vo vzťahu k sťažovateľke diskriminačne v porovnaní s ich výkladom pri iných subjektoch domáhajúcich sa súdnej ochrany. V prípade sťažovateľky k takej situácii nedošlo, sťažovateľka mala priznané postavenie účastníka súdneho konania a najvyšší súd o jej návrhu meritórne rozhodol, aj keď nie v súlade s predstavou sťažovateľky.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ, a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sž 2/2010 zo 17. marca 2010 vyplýva, že ním bolo zastavené konanie o žalobe sťažovateľky proti Národnej banke Slovenska (ďalej len „národná banka“) o preskúmanie rozhodnutia č. VG2-15580/2009 z 12. novembra 2009. Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že napadnuté rozhodnutie národnej banky, ktorým bola zamietnutá námietka zaujatosti, nie je rozhodnutím podľa § 244 ods. 3 OSP, pretože ním nebolo zasiahnuté do hmotných subjektívnych práv sťažovateľky, a predmetné rozhodnutie preto nie je preskúmateľné v správnom súdnictve. Rozhodnutím o námietke zaujatosti sa iba preveruje, či osoba poverená výkonom dohľadu nie je zaujatá, pričom napadnutým rozhodnutím bolo rozhodnuté iba o procesných právach. Preto ide o procesné rozhodnutie vydané v rámci výkonu dohľadu na mieste zo strany národnej banky podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dohľade“). Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 143/02 a III. ÚS 138/03 a zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie priamo zasiahlo do jej práva na spravodlivý proces, ústavný súd uvádza, že rozhodnutie o námietke zaujatosti podľa § 7 ods. 5 zákona o dohľade sa netýka základných práv a slobôd. Pri vykonávaní dohľadu na mieste národnou bankou nejde o prípad, kedy by sa sťažovateľka domáhala svojho práva na inom orgáne v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Preto nemôže byť ani porušené jej právo domáhať sa práva na nezávislom a nestrannom orgáne Slovenskej republiky. S poukazom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že predmet konania nemožno vyhodnotiť ako rozhodnutie správneho orgánu v zmysle ustanovenia § 244 ods. 3 OSP, a konanie zastavil, pretože žaloba bola podaná proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom.

Z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že tento zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol rozsiahle dôvody, pre ktoré konanie o žalobe sťažovateľky o preskúmanie napadnutého rozhodnutia národnej banky zastavil. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru (rozhodnutie národnej banky treba považovať za procesné rozhodnutie) vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky „nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva“. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z dosiaľ uvedeného možno konštatovať, že zastavením konania o žalobe sťažovateľky nedošlo k odmietnutiu súdneho preskúmania jej žaloby, pretože k nej môže dôjsť v rámci žaloby o preskúmanie zákonnosti zásahu do práv sťažovateľky.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2010